

Vse splese, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/l. Vse pošiljave je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštnine. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo Udruženja Jugosl. Učiteljstva - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 40 Din, za inozem. 60 Din. Posamezna številka 1 Din. Članstvo „Pov. UJU“ — Ljubljana“ ima s članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne notice vseh vrst je plačati po Din 2'50 od petih vrst. Inzeratni davek posebej. Pošt. čk. ur. 11.197.

„Demon naše narodne misli“.

Pod tem naslovom je izšel v »Narodni Prosveti« članek predsednika UJU tov. Milutina Stankovića, ki ga je klerikalni »Slovenec«, glavno glasilo naših federalistov in prikritih republikancev ponatisnil v celoti in ga je strastno porabil proti vodstvu in članom Pov. UJU — Ljubljana. Tudi drugi članek tov. Milutina Stankovića je »Slovenec« ponatisnil in uporabil proti slovenskemu učiteljsstvu.

Dasi je imei tov. Milutin Stanković gotovo najboljše namene, vendar ne moremo odobravati sedanje njegove smeri. Idealist je, teoretik, ki ne pozna klerikalizma in pogubonosne politike njemu podobnih strank, ki odločno sedaj teže v prečanskih krajih v republikansko smer. Vse druge razmere presoja s stališča srbskih razmer.

Njegova koncepcija, na katero nas hoče spraviti, je velika zmota!

Prihajajo nam pisma naših najboljših pristašev, naših najzvestejših in najudanejših privrženecv Udruženja, članov, ki se prav dobro zavedajo prave smeri našega Udruženja in katerih sodba je prav dobro označena v enem stavku, ki ga posnemamo in se glasi: »Ko sem čital članek »Demon naše narodne misli«, sem imel občutek, kakor da sedim med dobrimi prijatelji, pa mi najboljši izmed najboljših nenadoma zasadi nož v srce. Čutil se je bolj strankarja, kakor tovariša in prijatelja.«

Demon naše nacionalne misli je bil in je klerikalizem, kateremu se je v veliki zmoti izročilo prosveto naše države v roke in ki je ta svoj požojaj najstrastneje izrabil proti naši nacionalni misli.

Velika sreča, da je vladal samo tri mesece, v avgustu, septembru in oktobru 1924, evo dokazov:

V ustavni monarhiji so se v tej dobi strastno preganjali in zatirali monarhisti, privrženici kraljevine so se zapostavljali celo s kraljevim ukazom; protežirali so se pa strastni, odkriti in s federalističnim plaščem prikriti republikanci.

Moč in veljavo so imeli nasprotniki edinstvene države in nepomirjivi sovražniki kralja.

Široke mase ljudstva so se zastrupljale z indiferentizmom do nacionalizma in patriotizma, ker se je hotelo s tem gnati državo v centrifugalni vrtinec.

Nad učiteljsvom, izvzemši Srbijo, se je vršila strašna tiranija. Odstavljalo se ga je, premeščalo in upokojevalo. Med ljudstvom se je organiziralo divje preganjanje nacionalnega učiteljsva: Odpovedovali so jim stanovanja, poviševali stanarino, odstavljali so jih kot tajnike kraljnih šolskih svetov, delali so ovadbe, celo k sodniji so jih tirali s krivičnimi pričami.

Tisti, ki je ustavil to satansko početje bivšega prosvetnega režima, je kakor Kristus, ki je z bičem izgnal oskrnjevalce iz templja — prosvete.

Šolstvo je pričelo propadati: septembra in oktobra ni bilo skoraj nobene pouka; obisk se je slabil z odredbami ministra prosvete; šolske zamude se niso več obravnavale; zavladae so desolatne razmere: na nekatere šole se je iz partizanskih ozirov nastavljal več učiteljev nego je bilo razredov, po no učiteljev je bilo na razpoložanju, druge šole so bile pa brez učiteljstva in brez pouka.

Prosvetna politika se je razvila po celi državi v antinacionalni smeri. Protežirale so se z odredbami nemške, madžarske in italijanske šole v državi. Nemcem, Madžarom in Italijanom so se dajale nacionalne šolske koncesije. v prvi vrsti na škodo našega nacionalizma in posebno prosvete. V Vojvodini, Prekmurju in v mariborski oblasti je pod temi razmerami rasel nemškimi in madžarskim renegatom greben in je bil nemogoč vsak nacionalni napredek ob meji, ki je bil nujno potreben že radi naših zatiranih rojakov onstran meje.

Antinacionalna prosvetna politika je vzcvetela — pravi demon naše nacionalne misli se je pokazal, ko je dobil klerikalizem prosveto v roke.

Poglejte, kaj je napravil pri prosvetnem oddeljenju v Splitu; kaj je napravil z Glavnim Prosvetnim Svetom v Beogradu; kaj je napravil z načelnikom umetniškega oddeljenja g. Odavičem; kaj je napravil na Hrvatskem, kjer je postavil v Glavni Prosvetni Svet največje nasprotnike nacionalne koncepcije v prosvetni in državni politiki?

Tov. Milutin Stanković ima velike zasluge za učiteljsvo in za našo organizacijo. Prelepa je njegova teorija v spisih, a praksa je pokazala, da je sedaj v veliki zmoti. **Partija nam ne sme biti več kot učiteljsvo, več kot organizacija. Nikdar ne bomo pripravljene za partijo žrtvovati večino učiteljstva strastnemu preganjanju in tudi organizacije ne.**

Tov. Stanković je pa pristal na tako koncepcijo, ker ni poznal klerikalizma v praksi, ki je pravi demon naše nacionalne misli, zaradi česar se učiteljsvo bori proti njemu.

Učiteljsvo ne bo zamenjalo jasne smeri nacionalnega in državnega edinstva, za katero se je sedaj borilo, z megleno koncepcijo, ki nam je v preteklih mesecih pokazala jasno, da ne daje nobenih garancij bodočnosti države, najmanj pa nacionalni prosvetni politiki.

Vajeno je bilo učiteljsvo zapostavljati, vajeno trpljenja in dela. Protestirati pa moramo proti nasiljem, kakršnih še prej nismo imeli v državi. Ščutil nas je zakon, v zadnjih treh mesecih se je pa zakon poljubno tolmačil.

Zakonodajalec je spisal člen 71. čin. zakona za potrebe, ne pa za nasilja. In če je šla reakcija sedaj odločno predaleč, je to pripisati prvotnemu nasilju in na-

silnežem, ki so zlorabili prvi ta člen; kdor krivice popravlja, je pravičen sodnik — odrešenik.

Tudi v drugih državah se menjajo vlade, tedaj se menja nekaj osebnih sekretarjev in višjih uradnikov, ne gre se pa tako daleč, da se premešča celo učiteljsvo in nižje uradništvo — kakor je to pričel delati bivši prosvetni režim, ki je gonil najboljše nacionalno učiteljsvo iz kraja v kraj in nam je s tem predstavljaj najizrazitejšega demona nacionalne misli.

Tako početje tira državo v propast!

Zato je učiteljsvo zahtevalo ločitev šole od politiške oblasti in zakon, ki štiti uradništvo pred preganjanjem politiških

Dr. Koroščevi nadzorniki postavljeni za špionažo pri učiteljskih društvih.

Prosvetni oddelek za Slovenijo.

Ljubljana, dne 7. okt. 1924.

Štev. 17.357.

Predmet: Razveljavljenje odloka viš. šol. sveta z dne 16. dec. 1919, s katerim so dnevi učit. zborovanja pouka prosti.

G. velikemu županu mariborske oblasti (v lastne roke)

v Mariboru.

Ker sem doznal, da se na zborovanju učiteljskih društev neopravičeno in grozilno hujska proti obstoječi vladi, prošim gospoda velikega župana, da odpošlje na ta zborovanja svojega zastopnika.

Šef oddelka:

Vadnjal s. r.

Veliki župan mariborske oblasti

Štev. 2756 (preds.)

Maribor, dne 15. okt. 1924.

Vsem srezkim poglavarjem

v vednost z naročilom, da odredé na zborovanja zgoraj omenjenih društev srezkega šolskega nadzornika, ki naj Vam o poteku zborovanja pisмено poroča.

Veliki župan:

Dr. Vodopivec s. r.

strank; prosveto naj upravljajo šolniki, po predpisih in zakonih, ne pa po politiki.

Koncepcija, na katero se nas hoče spraviti sedaj in ki je vladala v prošlih treh mesecih, je odločno napačna, ker nas tira proč od gornjih principov. V njej se je izkazal klerikalizem kot pravi demon naše nacionalne misli in ko se mu je dalo prosveto v roke, je znal zatirati nacionalno misel po celi državi in razumeval je vreči kocko razdora tudi sedaj potom Davidovičevega krila demokratske stranke med naše stanovske vrste.

Toda ni se posrečilo klerikalni politiki razdvojitvi UJU pod prejšnjim režimom v Sloveniji in smo uverjeni, da se ne bo posrečilo nas razdvojitvi zaradi politike sedaj — v državi.

Gospodu srezkemu šolskemu nadzorniku I. I. v vednost in ravnanje. Proti povrnitvi. Srezki poglavar:

I. I.

Okrajni šol. svet dne X/11. 1924.

Štev. . . .

Gospodu I. I., predsedniku Učit. društva za okraj

V

Ker se mora na odlok velikega župana mariborske oblasti z dne 15. okt. 1924, številka 2756/preds. odrediti na vsako zborovanje učiteljskih društev srezki šolski nadzornik kot zastopnik vlade, se naroča, da javite semkaj vsako zborovanje učiteljskega društva najmanj teden dni poprej.

Podpis.

Vsi ti odloki so bili izdani v eri klerikalnega prosvetnega režima v Sloveniji. Razumljivo je, da bi na podlagi poročil skušali klerikalci preganjati napredno učiteljsvo, če bi količkaj zinilo o škandaloznih prosvetnih razmerah, ki so zavladale.

Iz tega je razvideti teror, ki so ga hoteli klerikalci izvajati, če bi še nadalje vladali. Proste dni za zborovanja so prepovedali in če bi prirejalo učiteljsvo zborovanja ob svojem prostem času, bi ga preganjali klerikalni šolski nadzorniki.

Peklenski so bili načrti klerikalcev...

Koraki pov. UJU za redno izplačevanje akontacij upokojevcem, vdovam in sirotam.

Ker je finančni minister bivše vlade »zakona in reda« g. Spahto uknil odlok, s katerim so se penzijski prejemki in akontacije ob upokojitvi redno izplačevali nepretrgoma naprej, je šel poverjenik UJU L. Jelenc osebno intervenirati v zadevi k delegatu g. dr. Šavniku; Pov. UJU pa je tudi na druga merodajna mesta poslalo sledečo vlogo:

Ob upokojitvi uradnikov se je dogajalo, da so upokojeni uradniki, ko so bili razrešeni službe, ostali po več mesecev brez vsakih prejemkov, proti določili čl. 152. čin. zak., ki določa, da se morajo penzijski prejemki urediti z istim odokom, kakor se izvrši upokojitev. Uradniki so morali čakati šele rešitve prošnje za akontacijo iz Beograda, ki je patriočen čut, so pa najbrže obtičali med kolesjem republikanske tiskarne, v kateri se je knjiga tiskala. Dovolj značilno je, da vsebuje še vedno čitanka berilne sestavke, ki govore pri sedanjih razmerah »o cesarju z Dumaja, ki je podaril slovenskim kmetom zlato kolajno« (stran 145.).

Vkljub lepim slikam se nam zdi, da je duh čitanke bolj prikrojen avtonomičnim težnjam pouka kakor državnim in se čudimo, da je knjiga izšla v državnih zalogi šolskih knjig in ne v Jugoslovanski knjigarni, dasi je aprobirana prav v zadnjih zdihljajih dr. Koroščevega prosvetnega ministrovanja, od prosvetnega oddelka v Ljubljani.

To je bil najbrže prvi poizkus onih novih šolskih knjig, ki so jih obljubljali klerikalni profeti v klerikalni prosvetni eri, katere naj bi odobrili od dr. Korošča postavljeni federalistični Državni Prosvetni Svet v Beogradu.

LISTEK.

Čitanka za obče osnovne šole.

(H. Schreiner.)

(III. del.)

Ilustrirana izdaja v treh delih; za višjo stopnjo eno do trirazrednih osnovnih šol. Druga predelana izdaja. V Ljubljani 1924. Izdala in založila kr. zaloga šolskih knjig in učil. Str. 419. Cena poltrdi vezani knjigi Din 46.

V zalogi šolskih knjig v Ljubljani je izšla slovenska čitanka, ki je sestavljena povečini iz dobesedno izstriženih berilnih sestavkov petdelnih čitank Učiteljske tiskarne, in sicer vzetih iz Černeve III. čitanke, Rapetove IV. čitanke in Fleretove V. čitanke.

Običaj je ta, da se sme vzeti do ene tiskovne pole tuje lastnine ob takih pri-

likah v »nov« izdelek. Stvar avtorjev in založništva je, da čuvajo ta običaj, ker na prvi pogled se lahko opazi, da ta debela čitanka ni nastala s čuvanjem tega literarnega običaja.

Pa če bi bili vzeti samo sestavki, ki so jih obče imele že stare čitanke. V petdelnih čitankah Učiteljske tiskarne je zelo mnogo originalnih sestavkov, ki so bili sestavljeni nalašč v to svrhu. Zaradi nastalih novih razmer so bili sestavljeni ti sestavki in tem je bilo dodanih zelo mnogo praktičnih gospodarskih beril. In te sestavke je neznan avtor s posebno slastjo prenesel v svojo novo čitanko.

Že pri drugi čitanki smo opazili, da se založništvo poslužuje takih metod. V tej so vzeti povečini vsi originalni sestavki iz Ganglove čitanke. Toda ti sestavki so bili sestavljeni specialno za to čitanko. Toda ob tej priliki je imel avtor vsaj toliko poguma, da je javnost vedela, kdo je sestavil čitanko. Nasprotno pa se pri III. delu zalagine čitanke skriva av-

tor za hrbet pok. H. Schreinerja in se nam zelo drzno zdi, da si upa postaviti na čelo označbo »Sestavi: Henrik Schreiner«. Knjiga je izšla leta 1924., pokojni Schreiner je umrl leta 1920.; čitanke, iz katerih je vzel avtor sestavke, so pa izšle po Schreinerjevi smrti. Vsekakor nosi založništvo tu odgovornost, če skriva pravega avtorja.

Cena knjigi je 46 Din, kar ne kaže ravno pravega namena »državne« zaloge šolskih knjig, da bi preskrbovala šolski deci čim cenejše knjige.

Značilno pa je tudi, da absolvira več državni zgodovinski patriočni del čitanka takorekoč s petimi listi, v katerih se spominja ujedinitvenja z adresno narodnega viječa, kralja Petra z eno samo slikico in kralja Aleksandra samo kot prestolonaslednika v eni slikici iz obale v Albaniji. Dinastijo Karadžordževićev pozna samo, kako je zapuščala svojo domovino in je bila pregnana (str. 411 itd.) Drugi sestavki, ki naj bi vzbujali državni

došla v roku od 1—3 mesecev, penzijska odmera se je pa izvršila komaj v roku 6 do 12 mesecev.

Da se izogne bedi uradništva ob upokojitvi, je prosvetno ministrstvo z odlokom 39.751 z dne 18. avgusta 1924 uredilo v sporazumu z Delegacijo ministrstva financ v Ljubljani zadevo tako, da so uradniki proti naknadnemu obračunu dobivali akontacijo na penzijske prejemke avtomatično takoj. To se je vršilo nemoteno sedaj dva meseca v največje zadovoljstvo prizadetih upokojencev.

G. finančni minister dr. Spaho je pa tik pred krizo vlade ukinil citirani odlok prosvetnega ministrstva in ima delegacija ministrstva financ v Ljubljani nalogo, da ne izplača s 1. decembrom t. l. več akontacije prizadetim upokojencem.

Ker so postavljeni upokojenci in njihove družine s tem v obupen položaj, da ostanejo brez vsakih denarnih sredstev po več mesecev, prosimo za posredovanje:

1. Da se nemudoma odredi vzpostavitev gori omenjenega odloka in posreduje pri finančnem ministrstvu, naj izda Delegacija ministrstva financ v Ljubljani dovoljenje, da 1. decembra t. l. izplača akontacije prizadetim upokojencem;

2. da se definitivno uredi avtomatično izplačevanje penzijskih prejemkov ali vsaj akontacije takoj ob upokojitvi.

Delegacija financ objavlja o tej ukinjeni akontaciji sledeče uradno poročilo:

Po členu 95. zakona o glavnih kontrolah se mora vsaka odločba, s katero se prizna in odmeri penzija, predložiti glavnim kontrolam, ki se sme pritožiti na državni svet, kolikor misli, da je bila država z odločbo materialno oškodovana. V bi-

stvu enako se glasi člen 156. novega uradniškega zakona v besedilu, kakor ga je dobil ta člen s členom 26. zakona o proračunskih dvanajstih za januar-marec 1924.

Iz teh določb sklepa praksa naših centralnih organov, da je odločba o pravicah in količini penzije šele tedaj izvršena, z drugimi besedami, da se z izplačevanjem penzije ne sme pričeti, dokler ni gotovo, da se glavna kontrola ni pritožila in da do tega trenutka sme umirovljenec dobivati k večjemu predujem (akontacijo) na penzijo. Da prizadetim ni bilo treba predolgo čakati, so si s predujem dosedaj kolikor mogoče pomagala tudi občastva v Sloveniji. Finančno ministrstvo pa je, sklicujoč se na člen 131. zakona o državnem računovodstvu z odlokom br. 171.901 ex 1924 (kateri datum?) finančni delegaciji izrecno zabranilo izplačevanje vseh takih akontacij, ako jim ni odobril gospod finančni minister sam, in zapretilo finančnemu delegatu in vsem njegovim organom, ki bi se ne ravnali po tej odredbi, da uveljavi napram njim najstrožjo materialno odgovornost. Z ozirom na to je finančni delegat odredil, da se bodo odslej na novo odmerjeni pokojninski prejemki izplačevali samo, ako je izkazano, da soglašajo glavna kontrola ali da je finančni minister dovolil predujem. Predlog za predujem stavi finančnemu ministrstvu, generalni direktorji državnega računovodstva ono oblastvo, ki je poklicano odmeriti penzijo, to je ali resortno ministrstvo ali pa njegov organ v pokrajini.

Kakor smo informirani, bodo dobivali dosednji upokojenci akontacije še naprej, novim upokojencem pa se odmeri akontacija šele na podlagi odločbe ministrstva, če se med tem zadeva ne uredi.

Koraki Pov. UJU za znižano vožnjo vsemu učiteljstvu.

Na podlagi sedanjega pravilnika za znižano železniško vožnjo, bi se večji del učiteljstva ne smel voziti v III. razredu za polovično ceno, izgubilo bi s tem uradništvo še sedanjo trikratno polovično vožnjo, zaradi tega je Pov. UJU napravilo na merodajne odločujoče faktorje sledečo vlogo:

Podpisano poverjeništvu se obrača na naslov, naj bi deloval na to, da se členu 81. in 82. »Pravilnika o voznih olajšavah na železnicah« M. S. br. 21.156 1924 z dne 9. oktobra 1924 izpremenita tako, da bi uradništvo imelo v resnici ugodnost polovične vožnje na železnicah, ne pa kakor določa sedanja stilizacija omenjenih členov, na podlagi katere se uradniki ne smejo voziti v III. razredu. S tem je faktično vzeta uradništvo še dosedanja trikratna vozna olajšava.

Ker je omenjeni pravilnik uveljavljen s sklepom ministrskega sveta, je dana možnost omenjene izpremembe tudi potom sklepa ministrskega sveta.

Omenjena člena naj bi se glasila:

Člen 81. Uradniki glavnih skupin I. in II. kategorije in višji častniki imajo

Nasilja in anarhija pod bivšim prosvetnim režimom.

—na Anarhija pod klerikalnim prosvetnim režimom. Kakšna anarhija je vladala na prosvetnem polju in kako je bivši prosvetni režim uničeval šolstvo, nam najbolje ilustrira to, da v začetku oktobra t. l. ni bilo rednega pouka na enorazrednici pri Sv. Miklavžu — Laško, na dvorazrednici pri Sv. Katarini in na deški ter dekliški osemrazrednici Trbovlje-Vode. Po prvič izvršenem imenovanju učiteljstva je izgubila učno moč še enorazrednica v Turju in te tri šole so še danes brez učnih moči zaradi klerikalnega uničevanja in preganjanja učiteljstva.

—na Preganjanje članov UJU pod bivšim prosvetnim režimom. Po nastopu službe šolskega upravitelja A. B. iz Zidanega mosta je imela deška šola Trbovlje-Vode 13 učnih oseb, torej eno več kot razredov. Učna uprava je nato premestila kar tri mlajše moči, 2 moška in eno učiteljico v druge kraje. Slednji zlasti se je zgodila krivica. Morala je iz Trbovelj na Vodi ter se umakniti dvema novo došli ma novinkama. Šla je v Ljubljano, ter prosila, naj se jo pusti v Trbovljah, toda mali minister g. Velikonja ji je za-

pravico do legitimacije I. in nižjih razredov, ostali uradniki in častniki pa II. in III. razreda, Zvaničnikom, služiteljem in podčastnikom pripada samo III. razred.

Rodbinskim članom aktivnega ali upokojenega uslužbenca pripada vozna ugodnost do istega razreda, kakor rodbinskemu poglavarju.

Upokojenemu uslužbencu pripada oni razred, ki mu je pripadal kot aktivnemu uslužbencu.

Člen 82. Aktivni državni uslužbenci smejo uporabljati nižje razrede, ne smejo pa uporabljati z legitimacijo višjih razredov kakor je izdana legitimacija.

Prosimo, da delujete na to, da se ta člena izpremenita, še preden stopi pravilnik za uradništvo v veljavo.

Enako vlogo je napravilo poverjeništvu tudi za upokojence, da bi se jim dovolilo permanentne železniške legitimacije in naj se pravilnik v tem smislu izpremeni.

vsako učno mesto, ki je bilo oddati, izjavil »je že oddano«. Ko ga je opozorila, da je Zidan most oddati (po odhodu B.), ji je odgovoril: »je tudi oddano«; nadalje, da bo B. žena sigurno prošila v Trbovlje na Vodi, naj se ji zagotovi njeno mesto, je bilo tudi to že oddano; to se pravi, vsako boljše mesto je bilo rezervirano Slomškaricam, našim pa so bila le mesta v hribih in daleč od železnice na razpolago. Navedel ji je celo vrsto šol v Prekmurju, na Pohorju, v kozjanskem in menda v kočevskem okraju. Na njeno izjavo, da bi ji bilo najljubše še mesto v Koprivnici (kozjanski okraj, je odšla z izgovorom, da si bo premislila. Dobila pa je kaj kmalu dekret. Zgodila se je lumparija, da je označeno v dekretu »na Vašo prošnjo«, ki je nikdar vložila ni. Na Zidan most, kamor bi bila prav rada šla, je prišla Šifer-Dietz Mara, ki je omožena z železniškim uradnikom Šiferjem na Zidanem mostu, velikim klerikalcem, vadiateljem »Orlov« v Radečah, bila je dve leti že brez službe. Članica UJU pa je morala v hribe kozjanskega okraja, ker je narodno zavedna in napredna, zlasti pa zato, ker je bila gosp. Velikonji ovađena, da je edina od 58

učnih moči trboveljske občine šla v Dubrovnik na skupščino UJU.

—na Kako sodi napredna javnost v Dalmaciji o bivšem prosvetnem režimu. »Država« piše v 59. številki od 12. novembra t. l. na koncu članka »Intrigantski rad bivšeg Ministra Prosvete« (Pitanje paralelnog odelenja Muš. Učit. ško.e u Šibeniku) sledeče: Kako mi pred javnosti, pred Bogom in ljudima optužujemo biv. Min. Prosvete zbog kroničkog zlodjela što ga je kroz kratko vrijeme po-

Učiteljski pravnik.

—Š Povišice draginjskih doklad. Za povišice draginjskih doklad ni treba posebej prošnje, kakor za povišico osnovne ali položajne plače, ker isto nakazuje prosvetni oddelek oziroma knjigovodstvo avtomatično. Šolsko vodstvo mora itak poročati o izpremembah, ki imajo vpliv na višino draginjskih doklad uradno in naj v slučaju, če je knjigovodstvo še vedno izplačalo napačne draginjske doklade, to uradno sporoči knjigovodstvu, ki bo zadevo uredilo.

—Š Popolnoma jasno je, da plačajo dotičniki, ki imajo pravico vožnje za tretji tudi vozni listek III. razreda, če se vozijo v tem, čeprav se legitimacija glasi za II. razred.

—Š Izplačilo povišice pred 1. majem 1924 se ne izvrši radi tega, ker je bila nova plača nakazana le od 1. maja t. l. naprej. Dotičniki, ki so jim zapadle povišice pred tem dnem, jih morajo iztirjati takrat, ko prejmejo izplačilo razlike od 1. oktobra 1923 do maja 1924. Izplačilo predujmov nima vpliva na to.

—Š Kaderska leta všteta v pokojnino. Kaderska leta, všteta na podlagi zakona z dne 21. decembra 1875 drž. zak. št. 158, so tudi po novem zakonu o državnih uslužbencih všteta v pokojnino in za pomaknitev na višjo stopnjo osnovne plače. V nekem konkretnem slučaju je državni svet z razsodbo z dne 22. oktobra 1924, št. 13.360 razsodil takole: »Državni svet je v svojem četrtem oddeku vzel v razpravo tožbo N. N. proti rešitvi ministrstva prosvete z dne 13. marca 1924, št. 2020, s katero je bil izveščen, da je preveden v prvo skupino služiteljev z osmo stopnjo osnovne plače, in je, ko je proučil tako tožbo, rešitev in ostala akta, kakor tudi ministrov odgovor na tožbo, poslan z dopisom z dne 23. maja 1924, št. 4786, ugotovil, da minister ni uvaževal tožiteljeve zahteve, da se mu morajo računati v smislu člena 241. zakona o uradnikih in ostalih državnih uslužbencih, tudi leta, prežita v vojski brez odbitja kadrskega roka. Ugovor, da tožitelj tega ni prijavil komisiji za razvrščanje, ne drži, ker se peti rubrika podatkov za razvrščevanje uradnikov in uslužbencev ministrstva prosvete glasi: »Priznana leta službe za penzijo brez vojaških na dan 1. septembra 1923.« — Z ozirom na to je treba ugotoviti »število teh let v smislu vojnih predpisov, ki veljajo za tožitelja in na katerega kaže člen 241. v prvem odstavku, in izdati drugo rešitev, imajoč v vidu člen 233. imenovanega zakona. Na podlagi navedenega in na temelju člena 233. zakona o uradnikih, kakor tudi člena 26. zakona o državnem svetu in upravnih sodiščih, izreka četrti oddelek državnega sveta tole razsodbo: »Rešitev ministra prosvete z dne 13. marca 1924, št. 2020 se razveljavlja v kolikor se nanaša na službena leta za določitev stopnje osnovne plače. Predsednik IV. oddelka državnega sveta Miloš Paunović, sekretar Gj. Popović.«

PRAVILNIK

o voznih olajšavah na železnicah v državni eksploataciji.

Ker je izdalo ministrstvo za promet z naredbo M. S. br. 21.156/24 z dne 9. oktobra 1924. nov pravilnik o brezplačni in znižani vožnji na železnicah v državni eksploataciji, se s tem ukinja dosednji pravilnik (Ur. l. z dne 12. decembra 1921, št. 339/147) in se obenem objavlja nastopni izpisek iz novega pravilnika o voznih olajšavah, kolikor se nanaša na častnike, državne uradnike, upokojence in njih rodbinske člane kakor tudi na društva. (Ur. list, št. 105, od 17. nov. 1924).

II.

Uradniki in ostali državni uslužbenci.

Člen 69. Vsi državni aktivni uradniki in ostali državni uslužbenci uživajo na železnicah, ki jih eksploataira država, 50% en popust voznih cen redne tarife.

Člen 70. Za državnega uslužbenca se smatra vsaka ona oseba, ki je po zakonu o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih iz leta 1923, ali po zakonu o ustroju vojske in mornarice iz leta 1923, postavljena za državnega uslužbenca.

Člen 71. Državni aktivni uslužbenci kakor tudi častniki, uživajo znižano vožno ceno na železnicah v državni eksploataciji po členu 69. teh predpisov brez ozira na število potovanj v enem letu.

činilo napose na štetu naše nevojne uže otadžbine, to molimo čitaocje koji cijene korist prosvjete, da skrenu pažnju našim optužbama i da zlikovce koji su prozurokovali poremećaj i metež u našoj prosvjeti dostojno ocijene i da ih se sa zgražanjem spominja kao Rimljani Hanibala i da zlosretnom bivšem Ministarstvu jednodušno zapjevaju: Spomenulo se po zlu glasu, povratilo nikad do vjeka!

Člen 72. Kontraktualni uslužbenci, s katerimi se sklene formalna pogodba po poslednjem odstavku člena 130. zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih, uživajo olajšave po členu 69. teh predpisov; toda ministrstvo, ki sklene pogodbo z dotično osebo, ne sme te pravice s pogodbo izrecno priznati. Dnevničarji, ki so nastavljeni po navedenem členu 130, ne uživajo voznih olajšav na železnicah in legitimacije se jim ne izdajajo.

Istotako ne uživajo voznih ugodnosti honorarni uslužbenci, ki so kot taki nameščeni pri poedinih državnih napravah.

Rodbinski člani aktivnih državnih uslužbencev.

Člen 73. Rodbinski člani aktivnih državnih uslužbencev uživajo za 50% znižano vožno ceno na železnicah v državni eksploataciji trikrat na leto.

Člen 74. Za rodbinske člane se smatrajo: zakonita žena in otroci, za katere pristoji aktivnemu državnemu uslužbencu doklada po členu 42. zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih.

Upokojeni državni uslužbenci.

Člen 75. Državni uslužbenci, ki so upokojeni, uživajo za 50% znižano vožno ceno trikrat na leto, toda samo, dokler prejema pokojnino in draginjsko doklado.

Rodbinski člani upokojenih državnih uslužbencev.

Člen 76. Rodbinski člani upokojenih državnih uslužbencev uživajo znižano vožno ceno na železnicah v državni eksploataciji trikrat na leto. Za rodbinske člane upokojenega državnega uslužbenca se smatrajo zakonita žena in otroci, za katere pristoji upokojencu doklada po členu 42. v zvezi s členom 143. zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih.

Člen 77. Rodbinski člani upokojenega državnega uslužbenca ne uživajo voznih olajšav v času, dokler upokojeni uslužbenec ne prejema draginjskih doklad.

Vdove in sirote aktivnih in upokojenih državnih uradnikov.

Člen 78. Vdove državnih aktivnih uslužbencev uživajo 50% znižano vožno ceno trikrat na leto za čas, dokler prejema pokojnino po svojem možu in draginjske doklade. Kolikor pristoji vdovi doklada za otroke po členu 42. v zvezi s členom 149. zakona o civilnih uslužbencih, imajo tudi ti otroci pravico do znižane vozne cene trikrat na leto.

Člen 79. Otroci-sirote umrlih aktivnih in upokojenih uslužbencev uživajo to olajšavo trikrat na leto dokler prejema pokojnino po očetu in draginjske doklade.

Člen 80. Državni uslužbenci, ki so bili upokojeni pred uveljavitvijo zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih iz leta 1923, ali zakona o ustroju vojske in mornarice iz leta 1923, uživajo istotako vozne olajšave, kakor je to določeno v prednih členih, toda zase in za rodbinske člane samo, če prejema draginjske osebne in rodbinske doklade po zakonu o draginjskih dokladah državnih upokojencev.

Pravica do voznega razreda.

Člen 81. Uradnikom glavnih skupin I. in II. kategorije in višjim častnikom pripada I. razred, ostalim uradnikom in častnikom II. razred. Zvaničnikom, služiteljem in podčastnikom pripada III. razred.

Rodbinskim članom bodisi aktivnega, bodisi upokojenega uslužbenca pripada oni razred, ki pripada rodbinskemu poglavarju.

Upokojenemu državnemu uslužbencu pripada oni razred, ki mu je pripadal kot aktivnemu uslužbencu.

Člen 82. Aktivni državni uslužbenec, ki mu pripada I. vozni razred, sme uporabljati samo še II. vozni razred; oni uslužbenec, ki mu pripada II. razred, pa sme uporabljati tudi III. razred.

Uradniške legitimacije.

Člen 83. Da se morejo zgoraj navedeni aktivni upokojeni uslužbenci in njih rodbinski člani koristiti z znižanimi voznimi cenami na železnicah, morajo imeti osebne legitimacije, da so državni uslužbenci, državni upokojenci, ali da so rodbinski člani državnega aktivnega ali upokojenega uslužbenca.

Člen 84. Te legitimacije izdajajo oblastne železniške direkcije, in sicer: direkcija v Beogradu za državne uslužbence z ozemlja Srbije v mejah iz leta 1914, direkcija v Zagrebu za uslužbence z ozemlja Hrvatske in Slavonije, direkcija v Sarajevu za uslužbence z ozemlja Bosne in Hercegovine, Dalmacije in Črne gore v mejah iz leta 1914, direkcija v Ljubljani za uslužbence z ozemlja Slovenije in Medjumurja, direkcija v Subotici z ozemlja Banata, Bačke in Baranje.

Člen 85. Te legitimacije se izdajajo z veljavnostjo za pet let.

Člen 86. Vsako državno oblastvo se obrne na pristojno direkcijo s posebnim službenim aktom ki se mu mora priložiti overovljen seznam oseb, za katere se prošilo legitimacije. Seznamek mora biti overovljen s starejšinovim podpisom in s pečatom oblastva. V seznamek je treba točno navesti: priimek in ime dotične osebe, zvanje (z označbo kategorije in skupine). Seznamki morajo biti sestavljeni ločeno za aktivne uslužbence, ločeno za rodbinske člane in ločeno za upokojene uslužbence. V seznamku za rodbinske člane se mora označiti, kaj je uslužbenec rodbinski član in ali pristoji uslužbencu doklada po zakonu o uradnikih; istotako se mora označiti starost vsakega rodbinskega člana. Seznamke za upokojence vroči direkciji ono oblastvo, pri katerem prejema upokojeni uslužbenec pokojnino. V tem seznamku se mora označiti poleg onega, kar je zgoraj navedeno, ali prejema draginjske doklade zase, nadalje, ali prejema pokojnino po novem ali po starem zakonu in ali mu po tem pristoji